

นิพนธ์ต้นฉบับ

Received: Feb. 18, 2023

Revised: July. 9, 2023

Accepted: Aug. 2, 2023

Published: Aug. 2, 2023

การพัฒนาารูปแบบการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
และวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุข :
กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย ตามวงจรคุณภาพ PDCA
The Development of the Processing Model for Health Economics Policy about Health
and Culture Tourism during the COVID-19 Situation Within Public Health Measures:
A Case Study of Sandbox Chiang Khan Loei by the Deming Cycle (PDCA)

วัชรี้ แก้วสา¹ นันทะกานต์ ขาวดา¹ จิตภินันท์ แสนหลวงอินทร์¹ รัตติยา บุญเกียรติบุตร¹ นิตริรัตน์ มีกาย²

¹สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลย

²วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก

Watcharee Khaewsas¹ Nanthagan Khada² Jitpinan Saenluanginn³ Rattiya Boonkiattiboot⁴ Nitirat Meekai⁵

¹Loei Provincial Public Health Office

²Sirindhorn College of Public health, Phitsanulok

บทคัดย่อ

วิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบ Retrospective research ทำการศึกษาจากข้อมูลย้อนหลังของรูปแบบการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ PDCA (Deming Cycle) 4 ขั้นตอน คือ วางแผน (Plan) ปฏิบัติ (Do) ตรวจสอบ (Check) และปรับปรุง (Act) ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคณะผู้วิจัยทำการศึกษาจากข้อมูลเอกสารย้อนหลังการดำเนินการในการพัฒนารูปแบบตามวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย 1) นโยบายของหน่วยงาน 2) สรุปรายงานการประชุม 3) แผนการดำเนินการ และ 4) สรุปผลการดำเนินการ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) เครื่องมือที่ใช้ทำการศึกษาจากเอกสารและสรุปการประชุมของการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุข กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย ตามรูปแบบการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ PDCA (Deming Cycle) ช่วยทำให้การดำเนินสำเร็จเป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่วางไว้สามารถนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติหรือทางเลือกในการดำเนินการในลักษณะงานที่ต้องวางแผนการดำเนินการและประเมินผลเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพได้

คำสำคัญ : PDCA, เชียงคาน, ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ, โควิด 19

Corresponding author: วัชรี้ แก้วสา E-mail: watrabbat@hotmail.com

Abstract

This retrospective study was conducted based on historical data of the development model according to the PDCA quality cycle (Deming Cycle) into 4 steps: plan (Plan), perform (Do), check (Check), and improve (Act). The authors conducted a study based on historical documentary data on the development of a model according to the PDCA quality cycle, consisting of 1) agency policy, 2) a summary report, 3) an action plan, and 4) conclusions. Descriptive statistical data analysis was performed using documents and summaries of the meetings. The results showed that the health economic policy implementation model for health and cultural tourism in the situation of the COVID-19 pandemic under public health measures, a case study in the Sandbox of Chiang Khan, Loei Province, according to the development model according to the PDCA quality cycle, can be utilized as a guideline or an alternative strategy in the implementation of the action plan and evaluated for effective operation.

Keywords: PDCA, Chiang Khan, health tourism, COVID 19

Corresponding author: Watcharee Khaewsa E-mail: watrabbbit@hotmail.com

บทนำ

สถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด 19) เป็นโรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อไวรัส SARS-CoV-2 เป็นไวรัสชนิดอาร์เอ็นเอสายเดี่ยว (Single stranded RNA virus) ใน Family Coronaviridae (สมาคมโรคติดเชื้อในเด็กแห่งประเทศไทย, 2565) เชื้อไวรัสชนิดนี้จัดเป็นโรคอุบัติใหม่ที่ยังไม่เคยมีการเกิดขึ้นมาก่อนมีการสันนิษฐานต้นตอการระบาดของไวรัสอาจเกิดจากสัตว์เป็นตัวกลางในการระบาดมาสู่คน (วิเชียร มั่นแหล่ และคณะ, 2564) จากสถานการณ์การระบาดไม่เพียงส่งผลต่อสุขภาพของผู้ที่ได้รับเชื้อไวรัสเพียงอย่างเดียวยังส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจในทุกประเทศที่เกิดการระบาดจากบทความของเสาวณี จันทะพงษ์ ฝ่ายเศรษฐกิจมหภาค ธนาคารแห่งประเทศไทยเรื่องผลกระทบวิกฤต (โควิด 19) กับเศรษฐกิจโลกพบว่า นักเศรษฐศาสตร์ทั่วโลกออกมาวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกว่าจะมีผลกระทบผ่านห่วงโซ่อุปทานโลกจากปัญหาการขาดแคลนแรงงานและวัตถุดิบ เนื่องจากจีนซึ่งเป็นโรงงานผลิตและส่งออกสินค้าชิ้นกลางรายใหญ่ของโลกจำเป็นต้องหยุดการผลิตตามที่ทางการจีนมีมาตรการควบคุมอย่างเข้มงวดอย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนต่างจากการระบาดของโรคซาร์ส ในมณฑลกว่างตุงในปี 2546 โดยเฉพาะการปิดเมืองอู่ฮั่นซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการระบาดรวมทั้งเมืองใหญ่อื่น ๆ (เสาวณี จันทะพงษ์, 2565) จากการศึกษาของวิเชียร มั่นแหล่ และคณะที่ทำการศึกษาผลกระทบและการปรับตัวของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จังหวัดนครศรีธรรมราช จากแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ จำนวน 400 ครั้วเรือน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ คือ ร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มวัยทำงานได้รับผลกระทบมากที่สุดด้านเศรษฐกิจทำให้รายได้ส่วนใหญ่ลดลง (วิเชียร มั่นแหล่ และคณะ, 2564)

จากแผนยุทธศาสตร์ในด้านพัฒนาการท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2561 – 2564 ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ "ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีดุลยภาพบนพื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชน

ทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน" โดยมีแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ 5 ประเด็นการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 6 แผนย่อย (กรมการท่องเที่ยว, 2561) มีการกำหนดแผนการสร้างสรรค์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพรูปแบบใหม่บนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีศักยภาพในการบำบัด พันฟู รักษาสุขภาพ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม และเอกลักษณ์ความเป็นไทยในการให้บริการพร้อมทั้งสร้างความหลากหลายของกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และเชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด 19) ส่งผลให้การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ต้องมีการปรับเปลี่ยนไปพล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 มิ.ย. 2564 ได้มีการประกาศแผนการเปิดประเทศภายใน 120 วัน เพื่อเริ่มพลิกฟื้นเศรษฐกิจประเทศจากวิกฤตโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากแนวนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขส่งผลให้หน่วยงานในสังกัดมีการวางแผนด้านมาตรการเพื่อสนับสนุนการให้มีความปลอดภัยสร้างสมดุลทางเศรษฐกิจของประเทศ และสุขภาพของประชาชนมีความเชื่อมั่นในการใช้ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนและนักท่องเที่ยว (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2564)

จังหวัดเลยเป็นหนึ่งในจังหวัดที่สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเหมาะแก่การท่องเที่ยวเนื่องจากมีภูมิประเทศเป็นภูเขาหุบเขาป่าไม้และอุทยานอำเภอเชียงคานมีสถานที่ท่องเที่ยวชั้นนำระดับโลก มีอัตลักษณ์โดดเด่น เป็นหนึ่งในร้อยแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนระดับโลกใช้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้านในการดูแลสุขภาพที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะเชียงคาน เช่น นวดยอนเส้น พิธีกรรมผาสาดลอยเคราะห์ และอาหารสมุนไพรพื้นถิ่น มีธรรมชาติสวยงามเป็นที่นิยมของชาวไทยและชาวต่างชาติ มีความพร้อมด้านคุณภาพ มาตรฐาน บุคลากร ตามเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (จังหวัดเลย, 2564) จากการประกาศแผนการเปิดประเทศภายใน 120 วัน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมจังหวัดเลยได้มีตั้งวิสัยทัศน์จังหวัดเลย "เป็นเมือง

ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ” เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจให้กับประชาชนในจังหวัดโดยการดำเนินการภายใต้เงื่อนไขการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวภายในพื้นที่ปลอดภัย (Safe Zone) เขตสุขภาพที่ 8 ขับเคลื่อนนโยบาย Medical Hub “Upper Northeast World Class Destination in 2023” พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างปลอดภัย (Sandbox) การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ (Medical tourism) และกำหนดให้พื้นที่อำเภอเชียงคานเป็นแหล่งรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติตามนโยบายมาตรการผ่อนคลายเป็นเปิดประเทศสู่สมมติว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข เห็นชอบหลักการ Sandbox Chiang Khan เปิดเมืองเชียงคานรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยมีข้อกำหนดกลางมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure) รองรับการเปิดเมืองเชียงคานอย่างปลอดภัยในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2564)

จากจำนวนนักท่องเที่ยวมูลค่ารายได้และมูลค่าทางเศรษฐกิจที่ได้จากการท่องเที่ยวโดยการนำภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และวัฒนธรรมที่โดดเด่นของอำเภอเชียงคาน และจากการทบทวนวรรณกรรม คณะผู้วิจัย

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19

ระเบียบวิธีวิจัย

ขอบเขตการศึกษา

การพัฒนารูปแบบการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุข กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย เป็นการศึกษาวิจัยแบบ (Retrospective research) ทำการศึกษาจากข้อมูลย้อนหลังของรูปแบบการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ PDCA (Deming Cycle) 4 ขั้นตอน คือ

จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนารูปแบบการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุขกรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย ตามวงจรคุณภาพ PDCA (Deming Cycle) ผลวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลหรือแนวทางเพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในอนาคตและเป็นข้อมูลการดำเนินการที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจหรือหน่วยงาน องค์กรภาครัฐหรือเอกชนที่มีความสนใจในการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพ ด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุข รวมทั้งเป็นแนวทางพัฒนางานการใช้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน สมุนไพร และวัฒนธรรมที่โดดเด่นในแต่ละพื้นที่ มาเป็นต้นทุนในการสร้างกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พื้นฟูประเทศหลังสถานการณ์ COVID-19 นำไปสู่การส่งเสริมผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพ สมุนไพรและภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ขยายสู่การเป็นศูนย์กลางบริการสุขภาพ และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของภูมิภาคและประชาคมโลกต่อไปในอนาคต

ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุขกรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย ตามวงจรคุณภาพ PDCA (Deming Cycle)

วางแผน (Plan) ปฏิบัติ (Do) ตรวจสอบ (Check) และปรับปรุง (Act) (ณัฐฉัตรพัชร อ่อนตาม, 2562) เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คณะผู้วิจัย ทำการศึกษาจากข้อมูลเอกสารย้อนหลังการดำเนินการในการพัฒนารูปแบบตามวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย 1) นโยบายของหน่วยงาน 2) สรุปรายงานการประชุม 3) แผนการดำเนินการ และ 4) สรุปผลการดำเนินการ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุข กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากข้อมูลเอกสารย้อนหลังของรูปแบบการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ PDCA 4 ขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

การวางแผน (Plan)

คณะผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลย้อนหลังจากเอกสารสรุปประกอบด้วย รายงานการประชุมการวางแผนนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย ประกอบด้วย นโยบายของหน่วยงาน สภาพปัญหา สภาพแวดล้อม การดำเนินการ มาตรการป้องกัน COVID-19 คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้สรุปและประมวลผลตามกระบวนการวางแผนโดยจุดมุ่งหมายเพื่อหลังจากนั้นนำเอาข้อมูลมารวบรวม สรุป วิเคราะห์เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบประชุมเชิงปฏิบัติการดำเนินการตามแผนนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย

การปฏิบัติ (Do)

คณะผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลย้อนหลังจากเอกสารสรุปประกอบด้วย รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่มในรูปแบบการอภิปรายกลุ่ม ผลการดำเนินการปฏิบัติการตามนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย

การตรวจสอบ (Check)

คณะผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลย้อนหลังจากเอกสารสรุปประกอบด้วย รายงานการประชุมผลการดำเนินงาน กระบวนการวิจัยเชิง

ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การตรวจเช็คผลการดำเนินการตามนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย

แก้ไขปรับปรุง (Action)

คณะผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลย้อนหลังจากเอกสารสรุปประกอบด้วย ผลการประเมินตามแผนการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้และได้นำมาวิเคราะห์สรุปผลของแต่ละกิจกรรมการพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงานตามนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย โดยมีการนำเสนอสรุปผลการดำเนินงานพร้อมทั้งร่วมกันวิเคราะห์และสรุปผลการพัฒนารูปแบบที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานเป็นการสะท้อนผลและส่งผลกลับให้แก่การดำเนินงานซึ่งเริ่มต้นลงมือจัดการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ยังใช้ขั้นตอนของการวางแผนการปฏิบัติการตรวจสอบและติดตามประเมินผลการดำเนินงานตลอดจนการเผยแพร่ผลงาน

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยนี้ได้รับ อนุมัติจริยธรรมในมนุษย์จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลย เลขที่ ECLOEI 0019/2565 ให้ไว้ ณ วันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 ผู้วิจัยจะทำการนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม

การวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยในลักษณะพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาวิจัยข้อมูลจากเอกสารย้อนหลังตามประเด็นรูปแบบการพัฒนาตามวงจรคุณภาพ PDCA 4 ตามนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย

ผลการวิจัย

ผลจากศึกษาการวางแผน (Plan)

จากผลการดำเนินการวางแผนการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุข กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย ทำการวิเคราะห์นโยบายระดับประเทศ

ระดับภูมิภาค และระดับจังหวัด จัดดำเนินการวางแผนกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินงานแบ่งแผนการดำเนินงานเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านการดำเนินงาน และด้านการบริหารงานตาม ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลสรุปการวางแผน (Plan)

การวางแผน (Plan)	แผน (Plan)
ด้านความปลอดภัย	- จัดทำแผนการวางแผนการจัดสรร Vaccine COVID – 19 - จัดดำเนินการฉีดให้ประชาชนในพื้นที่ให้ครบตามเป้าหมาย - จัดทำแผนการดำเนินการเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมโรค และศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับจังหวัด
ด้านการดำเนินงาน	- จัดทำแนวทางการทำงาน Standard Operating Procedure: SOP - จัดทำการกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวและกิจกรรม - จัดทำข้อมูลประกอบการประชาสัมพันธ์สำหรับประชาชนในชุมชน - จัดทำบันทึกความเข้าใจ Memorandum of Understanding: MOU กับหน่วยงานเอกชนในพื้นที่ เช่น โรงแรม บริษัททัวร์ และสถานประกอบการ เป็นต้น - จัดทำการสำรวจความพร้อมของพื้นที่
ด้านการบริหารงาน	- จัดทำแผนแต่งตั้งคำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนงาน

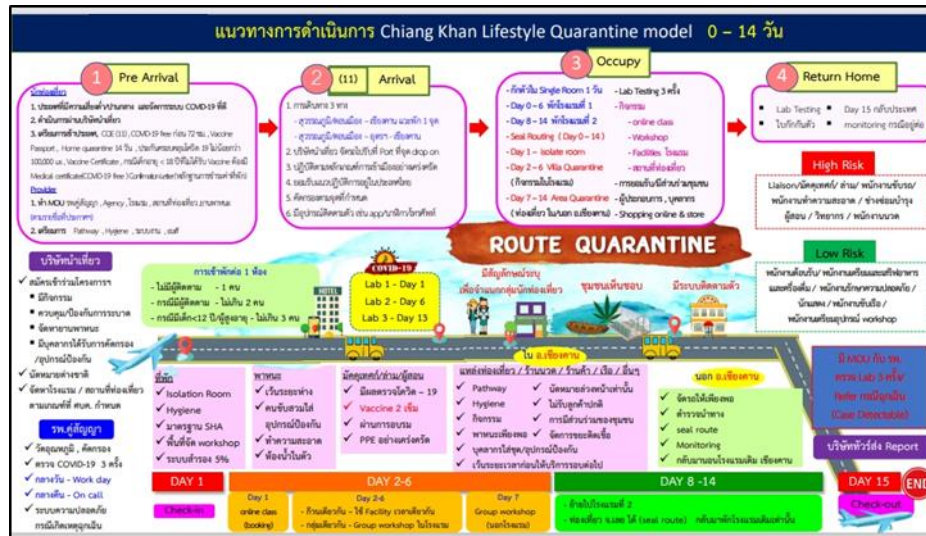
ผลจากศึกษาการปฏิบัติ (Do)

จากผลการดำเนินการปฏิบัติงานตามนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย ผลการปฏิบัติจากการดำเนินการได้มีการพัฒนาแนวทางการทำงาน ตามรูปที่ 1 การวางแผนงาน

จำนวน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) Pre Arrival การเตรียมความพร้อมก่อนการเปิดรับนักท่องเที่ยว 2) Arrival การดำเนินการรับนักท่องเที่ยว 3) Occupy การปฏิบัติเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ และ 4) Return Home การปฏิบัติเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางกลับ ตามรูปที่

รูปที่ 1 แนวทางการทำงาน Standard Operating Procedure: SOP

รูปที่ 2 การดำเนินการตามนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย

ผลจากศึกษาการตรวจสอบ (Check) และผลจากศึกษาแก้ไขปรับปรุง (Action)

จากผลการตรวจเช็คผลการดำเนินการตามนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลยพบว่า การดำเนินการเป็นไปตามแผนด้านปัญหา/อุปสรรค ประกอบด้วย 1) นักท่องเที่ยวรับทราบมาตรการไม่ทั่วถึง 2) สถานประกอบการบางแห่งขาดความเข้าใจในการปฏิบัติตามแนวทางการทำงาน SOP 3) โรงแรมไม่ได้รับมาตรการการเข้าพักใน Website หรือระบบออนไลน์ในการจองห้องพักทำให้นักท่องเที่ยวที่ไม่ได้รับ Vaccine ทำการจองห้องพักแต่เมื่อมาถึงไม่สามารถเข้าพักได้เนื่องจากไม่เป็นไปตามข้อกำหนด และ 4) ระบบ

การติดตามการเก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวยังไม่มีประสิทธิภาพ แนวทางการแก้ไข (Action) ประกอบด้วย 1) หน่วยงานราชการ เอกชน ผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพิ่มการประชาสัมพันธ์การเข้าถึงเมืองให้มากขึ้นทั้งระบบ online และ offline 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่ประชุม/อบรม/ให้ความรู้ซ้ำซ้อนกับผู้ประกอบการและประเมินทุกเดือน 3) ประชุมชี้แจงมาตรการการเข้าเมือง ที่พัก สถานประกอบการทั้งหมดและให้ผู้ประกอบการระบุเงื่อนไขการรับ Vaccine ตามมาตรการทั้งระบบ online และ offline และ 4) สร้างระบบการรายงาน Real time ให้ครบถ้วนและถูกต้องตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปัญหา/อุปสรรคและแนวทางการแก้ไข

ปัญหา/อุปสรรค (Check)	แนวทางการแก้ไข (Action)
1. นักท่องเที่ยวรับทราบมาตรการไม่ทั่วถึง	1. หน่วยงานราชการ เอกชน ผู้ประกอบการ และ ผู้ที่ เกี่ยว ข้อง ทั้ง หม ดเพิ่ม การ ประชาสัมพันธ์การเข้าถึงเมืองให้มากขึ้นทั้งระบบ online และ offline
2. สถานประกอบการบางแห่งขาดความเข้าใจในการปฏิบัติตามแนวทางการทำงาน SOP	2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่ประชุม/อบรม/ให้ความรู้ซ้ำซ้อนกับผู้ประกอบการและประเมินทุกเดือน
3. โรงแรมไม่ได้รับมาตรการการเข้าพักใน Website หรือระบบออนไลน์ในการจองห้องพักทำให้นักท่องเที่ยวที่ไม่ได้รับ Vaccine ทำการจองห้องพักแต่เมื่อมาถึงไม่สามารถเข้าพักได้เนื่องจากไม่เป็นไปตามข้อกำหนด	

ตารางที่ 2 ปัญหา/อุปสรรคและแนวทางการแก้ไข (ต่อ)

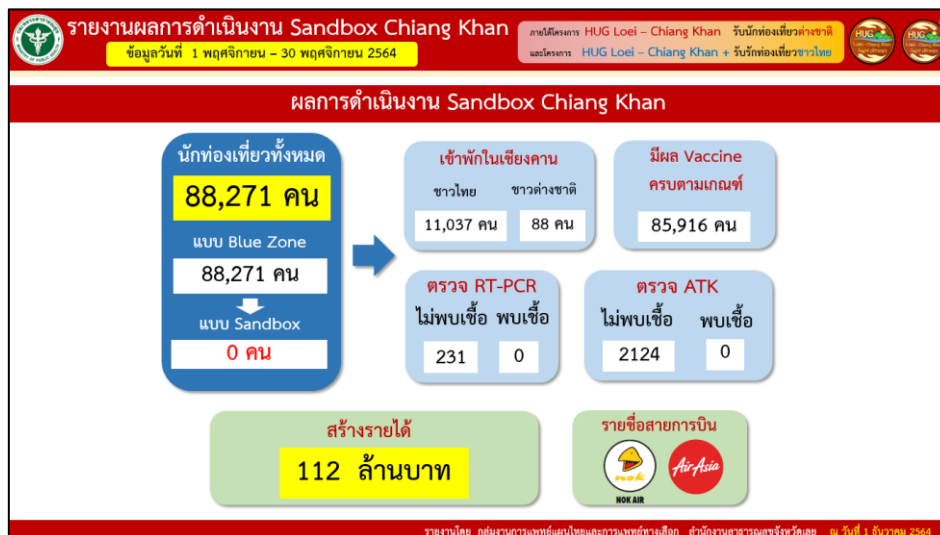
ปัญหา/อุปสรรค (Check)	แนวทางการแก้ไข (Action)
4. ระบบการติดตามการเก็บข้อมูลนักท่องเที่ยว ยังไม่มีประสิทธิภาพ	3. ประชุมชี้แจงมาตรการการเข้าเมือง ที่พัก สถานประกอบการทั้งหมด และให้ ผู้ประกอบการระบุเงื่อนไขการรับ Vaccine ตามมาตรการทั้งระบบ online และ offline 4. สร้างระบบการรายงาน Real time ให้ ครบถ้วนและถูกต้อง

จากผลการแก้ไขปรับปรุงตามนโยบาย
เศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
และวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19
กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย ส่งผล
กลับให้การดำเนินงานซึ่งเริ่มต้นที่เกิดขึ้นพบว่า
การดำเนินการหลังจากการปรับปรุงแก้ไขส่งผล
ให้การดำเนินการตามนโยบายช่วยกระตุ้น
เศรษฐกิจ เพิ่มความมั่นใจให้นักท่องเที่ยวทั้งใน

และต่างประเทศ เป็นต้นแบบให้กับมาตรการใน
สถานการณ์ COVID-19 โดยพบว่า ผลตอบรับจาก
การประชาสัมพันธ์ช่วยให้นักท่องเที่ยวและ
ประชาชนในพื้นที่เกิดความรู้ความเข้าใจในการ
ดำเนินการส่งผลให้การดำเนินการไปได้อย่าง
เรียบร้อยและพบอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวน
นักท่องเที่ยว ตามรูปที่ 3 และ 4

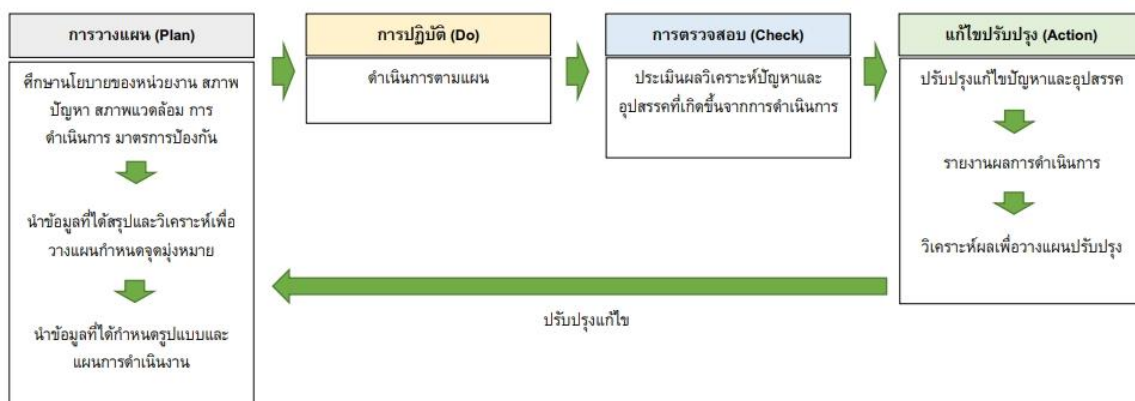
รูปที่ 3 การประชาสัมพันธ์ นโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมใน
สถานการณ์ COVID-19 กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน

รูปที่ 4 รายงานผลการดำเนินงานนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน

ผลจากการพัฒนารูปแบบการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุข กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย ทำให้เกิดการดำเนินการอย่างเป็นระบบเป็นเกิดการดำเนินการที่สามารถวางแผน

และดำเนินการได้อย่างสะดวกและรวดเร็วตามกระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA 4 ขั้นตอน คือ วางแผน (Plan) ปฏิบัติ (Do) ตรวจสอบ (Check) และปรับปรุง (Act) คณะผู้ดำเนินการเกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม

รูปที่ 5 รูปแบบการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุข กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย ตามวงจรคุณภาพ PDCA

อภิปรายผล

จากการศึกษาการพัฒนากระบวนการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุข กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย ตามวงจรคุณภาพ PDCA พบว่า จากการวิเคราะห์องค์ประกอบตามกระบวนการ PDCA ด้านผลการวางแผน (Plan) พบว่า การนำข้อมูลสภาพปัญหา สภาพแวดล้อม การดำเนินการมาตรการป้องกัน COVID-19 ที่ได้สรุปและประมวลผลตามกระบวนการวางแผนโดยจุดมุ่งหมายเพื่อหลังจากนั้นนำเอาข้อมูลมารวบรวม สรุป วิเคราะห์เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบประชุมเชิงปฏิบัติการดำเนินการสอดคล้องกับ ิติดินดา สิ่งให้แก่ว่าในกระบวนการวางแผนด้วยการวิเคราะห์สภาพปัญหาจะช่วยทำให้การวางแผนเป็นไปได้อย่างสะดวกและตรงตามความต้องการ(ิติดินดา สิ่งให้แก, 2562) ด้านผลการปฏิบัติ (Do) พบว่า เนื่องจากการวางแผนมีการแต่งตั้งคณะทำงานและมีจัดทำแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนส่งผลให้การดำเนินการเป็นไปตามแผนช่วยทำให้การจัดการตามนโยบายสอดคล้องกับรพงศ์ ทับอินทร์ที่กล่าวว่าการปฏิบัติงานตามที่วางแผนไว้โดยมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามลักษณะงานเวลา

และภารกิจของแต่ละส่วนงานจะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้ (อิรพงศ์ ทับอินทร์, 2558) ด้านผลการตรวจสอบ (Check) และด้านผลแก้ไขปรับปรุง (Action) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการหลังจากทำการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่พบช่วยเพิ่มความมั่นใจ ความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการนักท่องเที่ยวและผู้ปฏิบัติงานส่งผลให้การดำเนินการเป็นแผนที่วางไว้สอดคล้องกับอิรพงศ์ ทับอินทร์ที่กล่าวว่าการมีขั้นตอนการปรับปรุงและทบทวนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการตามแผนงานที่เหมาะสมจะส่งผลต่อการบริการจัดที่มีประสิทธิภาพสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง (อิรพงศ์ ทับอินทร์, 2558)

จากดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุข กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน จังหวัดเลย เป็นไปตามรูปแบบวงจรคุณภาพ PDCA ช่วยทำให้การดำเนินการสำเร็จเป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่วางไว้สอดคล้องกับการศึกษาของปริยานุช เชิดชูเหล่าและคณะที่กล่าวว่าการนำแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการวางแผนช่วยทำให้การดำเนินงานสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (ปริยานุช เชิดชูเหล่าและคณะ, 2565)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาการพัฒนากระบวนการดำเนินการนโยบายเศรษฐกิจสุขภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและวัฒนธรรมในสถานการณ์ COVID-19 ภายใต้มาตรการด้านสาธารณสุข กรณีศึกษา Sandbox เชียงคาน

จังหวัดเลย ตามวงจรคุณภาพ PDCA ผลจากการศึกษาวิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติ หรือทางเลือกในการดำเนินการในลักษณะงานที่ต้องวางแผน มีการดำเนินการและประเมินผลเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการศึกษาวิจัยหากมีการเปรียบเทียบการดำเนินวิจัยในแต่ละช่วง PDCA ทั้ง 4 ขั้นตอนจะช่วยให้ผลการศึกษาวิจัยมีประโยชน์มากยิ่งขึ้น

2. ในการวิจัยครั้งต่อไปหากมีการเพิ่มการประเมินในมุมมองอื่นๆเพื่อให้การศึกษามี

ความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เช่น การประเมินทัศนคติ การมีส่วนร่วม หรือการประเมินความพึงพอใจของการดำเนินการตามนโยบายจะช่วยให้ผลการศึกษามีประโยชน์มากยิ่งขึ้น

References

- Department of Tourism. (2018). *The Master Plan under the National Strategy, Issue 05*. From http://nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2021/02/NS-05_222-277.pdf
- Department of Health Service Support. (2021). *Board of Directors Meeting to Develop Thailand as an International Health Center (Medical Hub Policy)*. From <https://shorturl.asia/5AawM>
- Loei Province. (2018). *Provincial Development Plan (2018–2022) Loei Province*. From <https://www.opsmoac.go.th/loei-strategic-files-431591791797>
- Preeyanuch honored them, Anyarat Phamonmanop, Wutthipong Yodkham and Pruitt Chaidarun. (2022). *The Development on Operation Process of GREEN and CLEAN Hospital in Phayao Province*. Lanna Journal of Health Promotion & Environmental Health 12 (1); 13.
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health. (2022). *The Ministry of Public Health prepares in 5 areas to support the opening of the country on Nov. 1, reiterates the supervision of strict measures*. From <https://pr.moph.go.th/?url=pr/detail/2/04/165966/>
- Saowanee Chantapong. (2022). *The Impact of the COVID-19 Crisis on the Global Economy: This Time is Different*. From
- Thitinudda Singkaew. (2019). *The Development of Student Care and Support System by Using PDCA Cycle: Case Study at Watpathung-Huaiyap School, Banthi District, Lamphun Province*. Master of Education Program Educational Administration Branch graduate school Chiang Mai Rajabhat University; 88.
- TEERAPONG THABIN. (2015). *USING THE DEMING CIRCLE (PDCA) OF ACADEMIC ADMINISTRATION IN THE SECONDARY SCHOOL UNDER SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 42*. NRRU Community Research Journal 9(2); 74.
- TEERAPONG THABIN. (2015). *USING THE DEMING CIRCLE (PDCA) OF ACADEMIC ADMINISTRATION IN THE SECONDARY SCHOOL UNDER SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 42*. NRRU Community Research Journal 9(2); 75.
- Wichian Manlae, Boonying Prathum, Surasak Kaewon and Korakot Chamnian. (2021). *People in the situation of the epidemic of COVID-19 Nakhon Si Thammarat Province*. Mahachula Journal Nagathat, Year 8, No. 11; 328.